

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W RZESZOWIE

Nr kontroli P/05/149

Informacja

o wynikach kontroli stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego w regionie karpackim

R z e s z ó w s i e r p i e ń 2 0 0 6 r .

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-22 825-44-81

Delegatura NIK w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8
35 - 016 Rzeszów
tel./fax: 0-17 852-33-67

www.nik.gov.pl

1. WPROWADZENIE.....	4
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	5
2.1. OGÓLNA OCENA KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI.....	5
2.2. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI	5
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI.....	8
3.1. CHARAKTERYSTYKA STANU PRAWNEGO ORAZ UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNYCH I ORGANIZACYJNYCH.....	8
3.2. ISTOTNE USTALENIA KONTROLI	18
4. INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI.....	26
4.1. PRZYGOTOWANIE KONTROLI	26
4.2. POSTĘPOWANIE KONTROLNE I DZIAŁANIA PODJĘTE PO ZAKOŃCZENIU KONTROLI.....	29
5. ZAŁĄCZNIKI.....	31
5.1. WYKAZ SKONTROLOWANYCH PODMIOTÓW ORAZ JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH NIK, KTÓRE PRZEPROWADZIŁY W NICH KONTROLE ORAZ OSÓB ZAJMUJĄCYCH KIEROWNICZE STANOWISKA ODPOWIEDZIALNYCH ZA KONTROLOWANĄ DZIAŁALNOŚĆ	31
5.2. WYKAZ PODSTAWOWYCH AKTÓW PRAWNYCH.....	32
5.3. Wykaz organów, którym przekazano informacje o wynikach kontroli	34

1. Wprowadzenie

1.1. Numer kontroli: P/04/149

1.2. Temat kontroli: Stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego w rejonie karpackim.

1.3. Kontrola została podjęta z inicjatywy własnej Najwyższej Izby Kontroli.

1.4. Celem kontroli była ocena poziomu zabezpieczenia przeciwpowodziowego w regionie karpackim, ze szczególnym uwzględnieniem wód granicznych na granicy polsko-ukraińskiej oraz dokonanie oceny współpracy międzypaństwowej w tym zakresie. Ponadto celem kontroli był dokonanie oceny stopnia realizacji zadań nałożonych na organy administracji rządowej i samorządowej w zakresie ochrony przed powodzią.

1.5. Okres objęty kontrolą: 1 stycznia 2002 r. - 31 grudnia 2004 r.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia:

- stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego w regionie karpackim, ze szczególnym uwzględnieniem wód granicznych na granicy polsko - ukraińskiej,
- stopień współpracy międzypaństwowej w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego,
- realizację zadań nałożonych na organy administracji rządowej i samorządowej w zakresie ochrony przed powodzią.

2.2. Synteza wyników kontroli

2.2.1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia wywiązanie się przez organy administracji państwowej (dyrektorów Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Krakowie i Warszawie) z realizacji zadań związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym w regionie karpackim, określonych w obowiązujących przepisach prawa.

Dyrektor RZGW w Warszawie opracował w grudniu 2004 r. *Analizę stanu ochrony przed powodzią w regionie wodnym Środkowej Wisły*, obejmującą m.in. ocenę zagrożenia powodziowego rzeki Bug na odcinku granicznym. Analiza ta odnosiła się również do wód granicznych z Ukrainą.

Dyrektor RZGW w Warszawie sporządził *Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla rzeki Bug*. (art. 82 ust. 2 ustawy *Prawo wodne*)

Dyrektorzy RZGW w Krakowie i Warszawie nie zrealizowali obowiązków dotyczących opracowania do 31 grudnia 2004 r. analizy stanu zasobów wodnych oraz projektów planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym, w tym też, w zakresie odnoszącym się do wód granicznych z Ukrainą. (art. 92 ust. 3 pkt 1 i pkt 3 ustawy *Prawo wodne*)

Opis str. 18

2.2.2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia stopień wzajemnej współpracy organów administracji państwowej i samorządowej z organami administracji Strony ukraińskiej.

Współpraca pomiędzy RZGW, a organami Strony ukraińskiej w celu koordynacji wspólnych działań dotyczących zabezpieczenia przeciwpowodziowego, odbywała się za pośrednictwem Polsko – Ukraińskiej Grupy Ochrony Przeciwpowodziowej, Regulacji i Melioracji zwanej dalej „Grupą OP”.

RZGW uczestniczył w działaniach Grupy OP za pośrednictwem swoich przedstawicieli, tj.: Dyrektora RZGW w Warszawie (jako kierownika polskiej części Grupy OP) oraz po 2 pracowników RZGW w Krakowie i Warszawie.

RZGW przy planowaniu działań w zakresie ochrony przed powodzią, uwzględniały ustalenia zawarte w notatkach protokółarnych i sprawozdaniach Polsko-Ukraińskiej Grupy ds. Ochrony Przeciwpowodziowej.

Współpraca Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Lublinie z odpowiednim organem po Stronie ukraińskiej polegała na wspólnej realizacji projektu „*Transgranicznej strategii przed powodzią dorzecza rzeki Bug*” realizowanego w ramach programu Phare CBS SPF „Euroregion BUG”.

Współpraca Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Rzeszowie z odpowiednim organem po Stronie ukraińskiej ograniczała się do udziału we wspólnych przeglądach rzek granicznych.

Z objętych kontrolą jednostek samorządu terytorialnego jedynie Powiat Lubaczowski oraz Gmina Lubaczów zawarły porozumienia z ich odpowiednikami po Stronie ukraińskiej dotyczące współpracy i wzajemnej pomocy w przypadku bezpośredniego zagrożenia w terenach przygranicznych obydwu rejonów.

Opis str. 19

2.2.3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia koordynowanie działań związanych z ochroną powodziową w regionach wodnych.

Współpraca RZGW z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej przebiegała prawidłowo. Wojewódzkie Zarządy Melioracji i Urzędzeń Wodnych współpracowały z Wojewódzkimi Zespołami Reagowania Kryzysowego.

Brak było oznak wzajemnej współpracy związanej z ochroną powodziową pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

Opis str. 21

2.2.4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia realizację zadań Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Krakowie i w Warszawie oraz Zarządów Melioracji i Urzędzeń Wodnych w zakresie budowy i utrzymania urzędzeń wodnych na administrowanych obszarach wód granicznych z Ukrainą.

Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Rzeszowie przygotowany był do pełnienia roli inwestora i prowadzenia inwestycji melioracyjnych. Zarząd posiadał zorganizowane w tym celu komórki organizacyjne: Dział Przygotowania i Realizacji Inwestycji Melioracyjnych oraz Dział Umów i Przetargów, z własną kadrą techniczno – inżynierską, posiadającą uprawnienia budowlane niezbędne do wykonywania nadzoru.

Zarząd posiadał w swoich Oddziałach i Inspektoratach zorganizowane służby utrzymania urzędzeń melioracyjnych.

Zadania inwestycyjne objęte współpracą w ramach Polsko-Ukraińskiej Grupy do Spraw Ochrony Przeciwpowodziowej realizowała w latach 2002 – 2004 na terenie województwa

lubelskiego głównie Regionalna Dyrekcja Gospodarki Wodnej w Warszawie - Inspektorat w Lublinie. Prace powyższe polegały na modernizacji opaski brzegowej, zabezpieczeniach wysokich skarp oraz erodujących brzegów rzeki Bug.

Opis str. 21

2.2.5. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia realizowanie przez organy samorządu terytorialnego obowiązku powołania i funkcjonowania zespołów reagowania kryzysowego.

Spośród 9 objętych kontrolą jednostek samorządu terytorialnego, 8 utworzyło Zespoły Reagowania Kryzysowego. Jednakże jedynie Powiatowy Zespół Reagowania Kryzysowego we Włodawie w pełni dostosował swoją strukturę i funkcjonowanie do wymogów prawa.

Wójt Gminy Dorohusk nie wykonał nałożonych na niego obowiązków określonych w ustawie z dnia 18 kwietnia 2002 r. *o stanie klęski żywiołowej* (Dz. U, Nr 62, poz. 558 ze zm.) i rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. *w sprawie sposobu tworzenia gminnego zespołu reagowania, powiatowego i wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej i ich funkcjonowania*.

Opis str. 23

2.2.6. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizowanie przez jednostki samorządu terytorialnego obowiązku wyposażenia i utrzymywania magazynów przeciwpowodziowych.

Spośród objętych kontrolą jednostek samorządu terytorialnego obowiązek utworzenia i wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych zrealizował tylko jeden powiat (Lubaczów) na trzy objęte kontrolą (33%) oraz 3 gminy (Włodawa, Lubaczów, Stubno) na 6 objętych kontrolą (50%).

Opis str. 24

2.2.7. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wywiązywanie się przez gminy z obowiązku opracowania *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin*, w których uwzględniono obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią oraz obszary potencjalnego zagrożenia powodzią.

Opracowania te sporządzone zostały w 5 z 6 objętych kontrolą gminach. Z obowiązku tego nie wywiązały się organy Gminy Dorohusk.

Opis str. 25

2.2.8. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła niegospodarne i nierzetelne wydatkowanie środków w wysokości 70.159,11 zł przez Wójta Gminy Dorohusk oraz niewłaściwe zabezpieczenie interesów Gminy Włodawa przez jej Wójta, skutkujące nieprawidłowościami w wymiarze finansowym w wysokości 15.000 zł.

Opis str. 25

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Problematyka zabezpieczenia przed powodzią stała się w ostatnich latach bardzo istotna, szczególnie po powodziach z lat 1997 – 1998. Powodzie te ukazały niedoskonałość systemu monitoringu i ostrzegania o niebezpiecznych zjawiskach dotyczących wód powierzchniowych, jak również nieodpowiedni stan urządzeń przeciwpowodziowych, w tym wałów, stacji pomp, zbiorników retencyjnych itp., zarówno w aspekcie ilościowym jak i jakościowym.

Powódź w dorzeczu górnej Odry, w tym powstanie fali powodziowej po czeskiej stronie granicy, wskazała również konieczność zacieśnienia współpracy międzynarodowej w tym zakresie.

Zauważyć należy, że ponad 1.281 km granicy państwowej przebiega wodami granicznymi, głównie rzekami, co stanowi około 42%. Istotne jest również, że w większości przypadków wody graniczne płyną do Polski z terytorium naszych sąsiadów. Oznacza to konieczność współpracy międzynarodowej zarówno w sferze zanieczyszczeń jak i ochrony przeciwpowodziowej.

Obowiązujące dwustronne umowy¹ i porozumienia międzyrządowe określają, że sprawy organizacji współpracy Polski z jej sąsiadami na wodach granicznych należą do Pełnomocnika Rządu Rzeczypospolitej Polskiej do spraw gospodarki wodnej na wodach granicznych. Pełnomocnika takiego do tej pory nie powołano.

Współpraca międzynarodowa w tym zakresie odbywa się na szczeblu grup roboczych powoływanych dla rozwiązywania spraw doraźnych oraz tych spraw, które wymagają ciągłej współpracy.

Pomimo, iż na wodach granicznych granicy wschodniej Polski nie odnotowano dotychczas powodzi o tak dużej skali jak na Odrze i Nysie Łużyckiej, to takie zagrożenie jest realne.

Wody graniczne na granicy z Ukrainą na odcinku 282 km, stanowią w głównej mierze rzeki San i Bug należące do dorzecza Wisły i tym samym zlewiska Morza Bałtyckiego. Do rzek granicznych należy również rzeka Strwiąż, która jest jedyną rzeką wypływającą z terenu Polski należącą do dorzecza Dniestru, a tym samym zlewiska Morza Czarnego.

Pierwszym krokiem do nawiązania współpracy w zakresie wód granicznych było zawarcie w dniu 10 października 1996 r. w Kijowie umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych.²

Jako jedno z podstawowych zobowiązań Stron ujęto podejmowanie na wodach granicznych i w ich zlewniach działań zmierzających do zapobiegania lub zmniejszania

¹ Polska posiada zawarte umowy o współpracy na wodach granicznych z wszystkimi siedmioma państwami sąsiedzkimi.

² Dz. U. z 1999 r. Nr 30, poz. 282.

niebezpieczeństw związanych z powodzią, pochodem lodów, okresami suszy oraz skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem oraz udzielania na uzgodnionych warunkach pomocy przy wykonywaniu planowanych prac i pokrywaniu ich kosztów.

Realizację tej Umowy powierzono Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Wód Granicznych. W ramach Komisji utworzono pięć polsko-ukraińskich grup roboczych.

Jedną z nich jest Polsko-Ukraińska Grupa do spraw Ochrony Przeciwpowodziowej, Regulacji i Melioracji, zwana „Grupą OP”, powołana na I posiedzeniu Polsko-Ukraińskiej Komisji do Spraw Wód Granicznych (Zamość, 29 maja – 2 czerwca 2000 r.). Grupa OP podjęła szereg działań zmierzających do zapobieżenia powodzi w rejonie karpackim. Dokonano przeglądów odcinków rzek granicznych oraz wybranych obiektów melioracyjnych, omówiono podstawowe problemy dotyczące utrzymania koryt rzek granicznych, przygranicznych obiektów melioracyjnych i ochrony przeciwpowodziowej.

W sprawozdaniach Grupy OP z lat 2000 – 2003 zawarto główne problemy występujące na wodach granicznych, m.in.:

- erozja brzegów rzeki Bug na polsko - ukraińskiej granicy państwowej w rejonie Drogowego Przejścia Granicznego Dorohusk – Jagodin,
- erozja brzegów rzeki Bug w rejonie miejscowości Uhrusk, gmina Wola Uhruska,
- erozja wysokiej skarpy wklęsłego brzegu rzeki Bug w miejscowości Świerże, gmina Dorohusk,
- erozja brzegów rzeki Bug, wysięki wody ze stromego zbocza skarpy w miejscowości Strzyżów,
- brak przepustowości rzek Szkło, Wiar i Wiszna,
- problemy z przepustowością Kanału Bucowskiego.

Organizacyjno – administracyjne aspekty ochrony przed powodzią

System przeciwpowodziowy funkcjonujący w Polsce dzieli się na dwa piony. Pierwszy dotyczy działań zapobiegawczych i obejmuje monitoring zjawisk hydrologicznych oraz meliorację wód, w tym budowę i konserwację urządzeń przeciwpowodziowych. Drugi pion to zespół instytucjonalno-organizacyjnych czynników reagowania w wypadku wystąpienia powodzi mających na celu zminimalizowanie strat w życiu i zdrowiu ludzi oraz mieniu. Do tego pionu należą Rządowy Zespół Reagowania Kryzysowego, wojewódzkie i powiatowe zespoły reagowania kryzysowego, gminne zespoły reagowania, jak również wojewódzkie, powiatowe oraz gminne magazyny przeciwpowodziowe.

W obu pionach zadania podzielone są pomiędzy administrację rządową i samorządową:

Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach gospodarowania wodami jest, na mocy art. 89 ustawy *Prawo wodne*³, Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Na mocy przepisów przejściowych ustawy⁴ do dnia 31 grudnia 2005 r. jego zadania i kompetencje wykonuje minister właściwy do spraw gospodarki wodnej – obecnie Minister Środowiska, który swoje zadania wykonuje przy pomocy Biura Gospodarki Wodnej w Warszawie.⁵

Zadania w zakresie monitoringu zjawisk hydrologicznych wykonuje podporządkowany Ministrowi Środowiska Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

³ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 ze zm.)

⁴ Art. 218a

⁵ Powołanego zarządzeniem Nr 4 Ministra Środowiska z dnia 22 lutego 2000 r.

Po powodzi w 1997 r., głównie dzięki pomocy Banku Światowego, podjęto wzmożone działania w celu wdrożenia nowoczesnego Systemu Monitoringu i Osłony Kraju (SMOK). Ponadto na polskim odcinku Bugu wdrożono dwa nowoczesne modele hydrologiczne (HD – nieustalonego ruchu wody oraz HBV – opad/tajenie-odpływ), umożliwiające modelowanie wypadków hydrologicznych oraz wczesne ostrzeżenie o fali powodziowej.

Zadania w zakresie melioracji wód, w tym budowy i konserwacji urządzeń przeciwpowodziowych podzielone są terytorialnie pomiędzy ulokowane w systemie administracji rządowej – regionalne zarządy gospodarki wodnej (siedem na terenie całego kraju⁶) oraz podporządkowane marszałkom województw – zarządy melioracji i urządzeń wodnych. Jednostki te sprawują zarząd na wodach powierzchniowych i są obowiązane do ich zabezpieczenia przed powodzią, w tym budowy i konserwacji wałów przeciwpowodziowych, zbiorników retencyjnych, polderów, stacji pomp itp.

Zadania w zakresie reagowania oraz usuwania skutków powodzi realizowane są przez odpowiednie służby (policja, wojsko, straż pożarna), których działania koordynują wojewódzkie i powiatowe i gminne zespoły reagowania (w zależności od zasięgu terytorialnego stanu klęski żywiołowej).

Ich kompetencje reguluje ustawa *o stanie klęski żywiołowej*⁷ oraz ustawy *o samorządzie wojewódzkim, o samorządzie powiatowym i o samorządzie gminnym*.

Do zadań samorządu zaliczyć również należy utrzymywanie w odpowiednim stanie ilościowym jak i jakościowym magazynów przeciwpowodziowych – gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich (te ostatnie administrowane są przez zarządy melioracji i urządzeń wodnych).

Stosunki pomiędzy Polską a Ukrainą w zakresie wód granicznych reguluje *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych*, sporządzona w Kijowie dnia 10 października 1996 r.⁸, ratyfikowana w dniu 4 grudnia 1998 r.

Umowa określa zasady współdziałania m.in. w zakresie:

- prowadzenia badań, obserwacji i pomiarów hydrologicznych, hydrometeorologicznych i hydrogeologicznych oraz ocen wyników tych badań, a także wymiany danych,
- zabudowy wód granicznych i budowy obiektów hydrotechnicznych dla wykorzystywania zasobów tych wód,
- regulacji utrzymywania wód oraz ochronę koryt rzecznych i międzywala,
- ochrony przed wodami powodziowymi oraz ochrony przed zagrożeniami przy pochodzie lodów,
- uzgadniania technicznych warunków budowy nowych oraz rekonstrukcji i eksploatacji mostów, przeciwpowodziowych i innych hydrotechnicznych urządzeń, a także pompowni, ujęć wód, urządzeń służących do zrzutu ścieków, obiektów melioracyjnych, rurociągów przesyłowych, linii energetycznych, telekomunikacyjnych i innych budowli,
- wspólnego wykorzystywania budowli i urządzeń zlokalizowanych na wodach granicznych oraz utrzymywania ich w należyтым stanie technicznym, a także uzgadniania technicznych warunków ich eksploatacji,
- opracowywania ramowych planów gospodarki wodnej (art.3).

⁶ W Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Szczecinie, Poznaniu, Warszawie oraz we Wrocławiu.

⁷ Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. *o stanie klęski żywiołowej* (Dz. U. Nr 62, poz. 558 ze zm.).

⁸ Dz. U. z 1999 r. Nr 30, poz. 282.

Jako jedno z podstawowych zobowiązań stron zawartych w umowie ujęto podejmowanie na wodach granicznych i w ich zlewniach działań zmierzających do zapobiegania lub zmniejszania niebezpieczeństw związanych z powodziami, pochodem lodów, okresami suszy oraz skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem oraz udzielania na uzgodnionych warunkach pomocy przy wykonywaniu planowanych prac i pokrywaniu ich kosztów (art. 4).

Artykuł 11 umowy precyzuje powyższe zasady w zakresie ochrony przed powodzią i zatopieniem, stanowiąc iż:

- właściwe organy lub instytucje państwa Umawiającej się Strony podejmują na własny koszt przedsięwzięcia na swoim terytorium mające na celu zapewnienie ochrony przed powodzią i zatopieniem,
- właściwe organy lub instytucje państw Umawiających się Stron zobowiązane są do utrzymania w odpowiednim stanie i ilości niezbędnych materiałów, narzędzi i urządzeń w celu zapobieżenia zatopieniom i w celu terminowego przeprowadzenia niezbędnych prac w okresie wysokiego poziomu wód granicznych.
- Umawiające się Strony będą udzielać wszelkiej pomocy swoim właściwym organom w celu realizacji przedsięwzięć zmierzających do ochrony ludności i majątku przed zatopieniem wodą, a także zapewnienia łączności między tymi organami.
- właściwe organy lub instytucje państw Umawiających się Stron w przypadku zagrożenia powodzią i w czasie jej trwania utrzymywać będą między sobą stałą łączność i będą uzgadniać środki przeciwdziałania, zwalczania i usuwania skutków powodzi.

Artykuł 12 umowy ustanawia obowiązki Stron w zakresie wzajemnej informacji:

- właściwe organy i instytucje państw Umawiających się Stron, w uzgodnionym trybie i zakresie, będą dokonywać regularnej wymiany informacji oraz prognoz hydrologicznych i hydrometeorologicznych, a także niezwłocznie będą uprzedzać się wzajemnie o gwałtownym przyborze wód i o niesprzyjających warunkach lodowych.
- Umawiające się Strony określą właściwe organy i instytucje do wymiany informacji i będą się informować o wszelkich zmianach dotyczących ich działalności.
- Umawiające się Strony uzgodnią wspólny system powiadamiania oraz zasady prowadzenia akcji ratowniczej w przypadku zagrożenia zatopieniem terenu na skutek awarii albo zniszczenia budowli na wodach granicznych lub w ich dorzeczu.

Stosunki pomiędzy Polską a Ukrainą w zakresie współdziałania na wypadek klęsk żywiołowych, do których należy również powódź, reguluje *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o współpracy i wzajemnej pomocy w dziedzinie zapobiegania katastrofom, klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym wydarzeniom oraz usuwania ich następstw*, podpisana w Warszawie w dniu 19 lipca 2002 r.⁹, ratyfikowana 10 listopada 2003 r.

⁹ Dz.U. z 2004 r. Nr.166, poz. 1737.

Umowa reguluje zasady dobrowolnego udzielania pomocy podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych nadzwyczajnych wydarzeń, zagrażających życiu i zdrowiu ludzi, mieniu lub środowisku naturalnemu, które nie mogą być w pełni lub szybko opanowane własnymi środkami Strony zwracającej się o pomoc.

W Umowie przyjęto, iż pomoc jest udzielana na podstawie wniosku drugiej Strony.

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*¹⁰ w dziale V reguluje sprawy z zakresu ochrony przed powodzią oraz suszą. Ochronę przed powodzią oraz suszą prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze państwa (art. 79 *Prawa wodnego*), zaś ochronę ludzi i mienia przed powodzią oraz suszą realizuje się w szczególności przez:

- 1) zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- 2) racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- 3) funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- 4) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi (art. 80 *Prawa wodnego*).

Obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią określone zostały przez ustawodawcę w sposób bezpośredni (tereny między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegu i strefą wybrzeża morskiego) oraz w sposób pośredni (strefa przepływów wezbrań powodziowych określona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na podstawie studium dla obszarów nieobwałowanych) Studium to ma obowiązek sporządzać dyrektor regionalnego zarządu gospodarki, określając w nim w szczególności granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią, uwzględniające:

- częstotliwość występowania powodzi,
- ukształtowanie dolin rzecznych i tarasów zalewowych,
- strefę przepływu wezbrań powodziowych,
- tereny zagrożone osuwiskami skarp lub zboczy,
- tereny depresyjne oraz bezodpływowe (Art. 81 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2).

Obszary potencjalnego zagrożenia powodzią nie zostały określone przez ustawodawcę, który w art. 82 ust. 1 pkt 2 podał jedynie charakterystykę¹¹ tych obszarów, pozostawiając fakultatywną delegację do ich określenia w drodze rozporządzenia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej,¹² który winien kierować się klasą obiektu piętrzącego lub klasą wału przeciwpowodziowego, określonych przepisami ustawy - *Prawo budowlane*, ukształtowaniem i budową geologiczną terenów poniżej obiektu piętrzącego lub w rejonie wału przeciwpowodziowego, zagospodarowaniem terenu, a w szczególności wiążącym się z nim potencjalnym zagrożeniem życia ludzi oraz wielkością mogących powstać szkód i strat.

¹⁰ Dz.U. Nr 115, poz.1229 ze zm.

¹¹ Tereny narażone na zalanie w przypadku:

- a) przelania się wód przez koronę wału przeciwpowodziowego,
- b) zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych,
- c) zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących albo budowli ochronnych pasa technicznego.

¹² Rozporządzenie takie nie zostało wydane.

Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, na obszarach określonych w art. 82 ust. 1 pkt 1 (obszarach bezpośrednio zagrożonych powodzią):

- 1) zwolnić powyższych od zakazów określonych w art. 83 ust. 1,
- 2) wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw wynikające z wymagań ochrony przed powodzią,
- 3) nakazać usunięcie drzew lub krzewów.

Przepisy art. 84 ustawy stanowią, że obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią i obszary potencjalnego zagrożenia powodzią, uwzględnia się przy sporządzaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ponadto dla terenów o szczególnym znaczeniu społecznym, gospodarczym lub kulturowym, określonych w studium, przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się poziom wód maksymalnych o prawdopodobieństwie występowania raz na 100 lat.

Dla zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych, ustawodawca w art. 85 ust. 1 ustawy zakazał:

- 1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż korony wałów pojazdami, konno lub przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych,
- 2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału,
- 3) rozkopywania wałów, wbijania słupów, ustawiania znaków przez nieupoważnione osoby,
- 4) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału,
- 5) uszkadzania darniny lub innych umocnień.

Marszałek województwa może, w drodze decyzji, zwolnić od niektórych zakazów określonych w ust. 1 zaś starosta może, w drodze decyzji, nakazać usunięcie drzew lub krzewów z wałów przeciwpowodziowych oraz terenów w pasie 3 m od stopy wału. Ponadto starosta jest uprawniony (art. 86 ustawy) - aby w przypadku wykonania na wale przeciwpowodziowym lub w jego pobliżu, albo na obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią, robót lub innych czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, a nie zostały objęte decyzją, o której mowa w art. 83 ust. 2 pkt 1 lub w art. 85 ust. 3 ustawy - nakazać, w drodze decyzji, przywrócenie stanu poprzedniego na koszt tego, kto je wykonał.

Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może w drodze decyzji nakazać zakładowi piętrzącemu wodę obniżenie piętrzenia wody lub opróżnienie zbiornika, bez odszkodowania; decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności. W przypadku wprowadzenia stanu klęski żywiołowej w celu zapobieżenia skutkom powodzi lub suszy dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, czasowe ograniczenia w korzystaniu z wód, w szczególności w zakresie poboru wody lub wprowadzania ścieków do wód albo do ziemi oraz zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych. Wprowadzenie tychże ograniczeń zawiesza wykonywanie uprawnień wynikających z pozwoleń wodnoprawnych, a zakładom nie przysługuje z tego tytułu odszkodowanie (art. 87 i 88 ustawy).

W myśl art. 92 *Prawa wodnego*, wśród zadań dyrektora regionalnego zarządu przepisy ustawy wymieniają w szczególności:

- 1) opracowywanie analiz stanu zasobów wodnych oraz stanu ochrony przed powodzią w regionie wodnym,
- 2) opracowywanie projektów planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym,
- 3) koordynowanie działań związanych z ochroną przed powodzią oraz suszą w regionie wodnym, w szczególności prowadzenie ośrodków koordynacyjno-informacyjnych ochrony przeciwpowodziowej,
- 4) prowadzenie katastru wodnego dla regionu wodnego,
- 5) wykonywanie kontroli gospodarowania wodami.

W ramach gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, związanym z gospodarką wodną, dyrektor regionalnego zarządu realizuje w imieniu Prezesa Krajowego Zarządu (ministra właściwego ds. gospodarki wodnej do 31.12.2005 r.) zadania związane z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych oraz pełni funkcję inwestora w zakresie gospodarki wodnej w regionie wodnym. Dla realizacji tychże zadań dyrektor regionalnego zarządu może tworzyć jednostki organizacyjne, w trybie przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. *o finansach publicznych*¹³, ustalając szczegółowy zakres zadań, siedzibę, obszar i czas działania.

W przypadkach określonych ustawą dyrektor regionalnego zarządu wydaje rozporządzenia mające charakter aktów prawa miejscowego (art. 92 ust.2).

Organizację regionalnego zarządu określa statut nadany przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, a przy nadawaniu statutu uwzględnia się zakres działalności regionalnego zarządu oraz charakter obszaru działania.

Dyrektor regionalnego zarządu jest zobowiązany, na mocy art. 94 cytowanej ustawy, do składania Prezesowi Krajowego Zarządu (Ministrowi Środowiska), nie później niż do dnia 31 marca, corocznego sprawozdania z realizacji zadań, o których mowa w art. 92 ust. 3 i 4, uwzględniające działalność jednostek, o których mowa w art. 92 ust. 6 ustawy – *Prawo wodne*.

Prawo wodne w art. 33 stanowi, że dopuszczalne jest korzystanie z każdej wody w rozmiarze i w czasie wynikającym z konieczności: zwalczania poważnych awarii, klęsk żywiołowych, pożarów lub innych miejscowych zagrożeń, a także zapobieżenia poważnemu niebezpieczeństwu grożącemu życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu znacznej wartości, którego w inny sposób nie można uniknąć.

W Dziale IX ustawy – przepisy karne, w art. 189 wprowadzono sankcje za uniemożliwienie takiego korzystania z wód.

Zadania państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej ustawa *Prawo wodne* określa w art. 103. Należy do nich:

- wykonywanie pomiarów i obserwacji hydrologicznych oraz meteorologicznych;
- gromadzenie, przetwarzanie, archiwizowanie i udostępnianie informacji hydrologicznych oraz meteorologicznych;
- wykonywanie bieżących analiz i ocen sytuacji hydrologicznej oraz meteorologicznej;

¹³ Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.

- opracowywanie i przekazywanie prognoz meteorologicznych oraz hydrologicznych;
- opracowywanie i przekazywanie organom administracji publicznej ostrzeżeń przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze.

Ustawodawca w art. 112 *Prawa wodnego* zawarł generalną klauzulę, iż planowanie w gospodarowaniu wodami służy programowaniu i koordynowaniu działań mających na celu m.in. poprawę ochrony przeciwpowodziowej, zaś w art. 113 wskazał rodzaje planów mające zrealizować powyższy cel:

- plany ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze państwa, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy,
- plany ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego.

Na podstawie art. 119 - plany ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze państwa, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy – opracowuje Prezes Krajowego Zarządu w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej, a zatwierdza Rada Ministrów. Jednak w świetle cytowanych już przepisów intertemporalnych należy stwierdzić, iż w obecnym stanie prawnym, prerogatywa opracowania takiego planu leży jednoosobowo po stronie Ministra Środowiska.

Ustalenia planów, o których mowa wyżej uwzględnia się w strategii rozwoju województwa oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa.

Plany ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego powinny uwzględniać ustalenia planów ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze państwa oraz dokumentów, o których mowa w art. 82 (określenie obszarów bezpośredniego i pośredniego zagrożenia powodzią) - (art. 117 ust. 2). Ponadto, zarówno plany ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze państwa jak i plany ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, powinny wchodzić w skład działu II katastru wodnego (art. 153 ust. 3 *Prawa wodnego*).

W art. 8 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. *o stanie klęski żywiołowej*¹⁴ przewidziano, że w czasie stanu klęski żywiołowej działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia kierują:

- 1) wójt (burmistrz, prezydent miasta) - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono tylko na obszarze gminy,
- 2) starosta - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednej gminy wchodzącej w skład powiatu,
- 3) wojewoda - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego powiatu wchodzącego w skład województwa,
- 4) minister właściwy do spraw wewnętrznych lub inny minister, do zakresu działania którego należy zapobieganie skutkom danej klęski żywiołowej lub ich usuwanie, a w przypadku wątpliwości co do właściwości ministra lub w przypadku gdy właściwych jest kilku ministrów - minister wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów - jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego województwa.

¹⁴ Dz. U. Nr 62, poz. 558 ze zm.

Art. 12 ustawy *o stanie klęski żywiołowej* wprowadza instytucję „zespołu reagowania kryzysowego” stanowiąc, że działania w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta i wojewoda albo pełnomocnicy, o których mowa w art. 9 ust. 5, art. 10 ust. 5 i art. 11 ust. 4, oraz ministrowie, o których mowa w art. 8 pkt 4, wykonują przy pomocy odpowiednio gminnego zespołu reagowania, powiatowego zespołu reagowania kryzysowego, wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej. Do zadań zespołów należy w szczególności:

- 1) monitorowanie występujących klęsk żywiołowych i prognozowanie rozwoju sytuacji,
- 2) realizowanie procedur i programów reagowania w czasie stanu klęski żywiołowej,
- 3) opracowywanie i aktualizowanie planów reagowania kryzysowego,
- 4) planowanie wsparcia organów kierujących działaniami na niższym szczeblu administracji publicznej,
- 5) przygotowywanie warunków umożliwiających koordynację pomocy humanitarnej,
- 6) realizowanie polityki informacyjnej związanej ze stanem klęski żywiołowej.

Szczegółowe zasady funkcjonowania tych zespołów zostały uregulowane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. *w sprawie sposobu tworzenia gminnego zespołu reagowania, powiatowego i wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej i ich funkcjonowania*.¹⁵

W kompetencjach administracji terenowej, przepisy ustawy *o stanie klęski żywiołowej* dokonały pewnych modyfikacji. Do czasu wejścia w życie tejże ustawy¹⁶ wojewoda, w myśl art. 7 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o administracji rządowej w województwie*¹⁷, jako przedstawiciel Rady Ministrów odpowiadał za wykonanie polityki rządu na obszarze województwa, a w szczególności m.in. zapewniał współdziałanie wszystkich jednostek organizacyjnych administracji rządowej i samorządowej działających na obszarze województwa i kierował ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska, bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego, ochrony praw obywatelskich, a także zapobiegania klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym zagrożeniom oraz zwalczania i usuwania ich skutków na zasadach określonych w ustawach (art. 15 pkt 4).

Z dniem 22 czerwca 2002 r. wszedł w życie pkt 4a dodany do art. 15 ustawy o administracji rządowej w województwie stanowiący, iż wojewoda dokonuje oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego województwa, opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy.

Wojewoda może wydawać polecenia obowiązujące wszystkie organy administracji rządowej, a w sytuacjach nadzwyczajnych, obowiązujące również organy samorządu terytorialnego. O wydanych poleceniach wojewoda niezwłocznie informuje właściwego ministra, który może wstrzymać wykonanie poleceń wydanych organom administracji niezespółonej (art. 16 ust. 1 i 3).

W sytuacjach nadzwyczajnych, wojewodzie przysługuje uprawnienie do żądania wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec każdego pracownika rządowej administracji niezespółonej i pracownika samorządowego, który dopuścił się naruszenia prawa (art. 19). Do

¹⁵ Dz. U. Nr 215, poz. 1818 ze zm.

¹⁶ Wejście w życie - 22 czerwca 2002 r.

¹⁷ Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872 ze zm.

kompetencji wojewody należy też wydawanie rozporządzeń porządkowych, w zakresie nie uregulowanym w ustawach lub innych przepisach, jeśli jest to niezbędne do ochrony życia, zdrowia lub mienia, do zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego (art. 40 ust. 1).

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa*¹⁸ ustawą *o stanie kłęski żywiłowej* zmieniony został¹⁹ art. 14 ust. 1 pkt 9 stanowiący obecnie, że samorząd ten wykonuje zadania w zakresie gospodarki wodnej, w tym ochrony przeciwpowodziowej, a w szczególności wyposażenia i utrzymania wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie powiatowym*²⁰ stanowi, iż powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie m.in. ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska (art. 4 pkt 16).

Organem wykonawczym powiatu jest zarząd powiatu, działający pod przewodnictwem starosty (art. 26 ust. 1 i 2).

W sprawach niecierpiących zwłoki, związanych z zagrożeniem interesu publicznego, zagrażających bezpośrednio zdrowiu i życiu oraz w sprawach mogących spowodować znaczne straty materialne, starosta podejmuje niezbędne czynności należące do właściwości zarządu powiatu (art. 34 ust. 2).

Starosta jest m.in. zwierzchnikiem powiatowych służb, inspekcji i straży, a w sytuacjach szczególnych kieruje wspólnymi działaniami tych jednostek (art. 35 ust. 2 i 3 pkt 4).

W zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, rada powiatu może wydawać powiatowe przepisy porządkowe, jeśli jest to niezbędne do ochrony życia, zdrowia lub mienia obywateli, ochrony środowiska naturalnego albo do zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego, o ile przyczyny te występują na obszarze więcej niż jednej gminy (art. 41).

Ustawa *o stanie kłęski żywiłowej* wprowadziła dodatkowe regulacje kompetencji powiatu zmieniając niektóre uregulowania ustawy *o samorządzie powiatowym* stanowiąc, że:

- powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, m.in. w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego (art. 4 w ust. 1 w pkt 16),
- do wyłącznej właściwości rady powiatu należy m.in. dokonywanie oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i zabezpieczenia przeciwpowodziowego powiatu (art. 12 pkt 9d),
- starosta opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy (art. 34 ust. 1a).

Także w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym*²¹ ustawa *o stanie kłęski żywiłowej* wprowadziła zmiany. Do dotychczasowych uregulowań dodano, iż:

- do zadań własnych gminy, należy wyposażenie i utrzymanie gminnego magazynu przeciwpowodziowego (art. 7 ust. 1 pkt 14),

¹⁸ Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 ze zm.

¹⁹ z dniem 22 czerwca 2002 r.

²⁰ Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.

²¹ Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.

- wójt lub burmistrz opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy (art. 31b).

Na podstawie art. 40 ust. 3, w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących rada gminy może wydawać przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli oraz dla zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego.

3.2. Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. W kontroli ustalono, że Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie opracował w grudniu 2004 r. *Analizę stanu ochrony przed powodzią w regionie wodnym Środkowej Wisły*, obejmującą m.in. ocenę zagrożenia powodziowego rzeki Bug na odcinku granicznym. Analiza ta odnosiła się również do wód granicznych z Ukrainą.

Opracowana ocena zagrożenia powodziowego rzeki Bug na odcinku granicznym o długości 363 km, w tym z Ukrainą o długości 196,7 km, obejmowała: mapę poglądową podziału na kompleksy zagrożenia powodziowego, ocenę zagrożenia powodziowego na odcinku granicznym rzeki Bug, charakterystykę zagrożonych kompleksów oraz proponowane działania ochronne.

Zgodnie z cyt. oceną - ogólna powierzchnia zagrożona zalaniem wodami o prawdopodobieństwie pojawienia się wynoszącym 1 % (raz na 100 lat) wynosi 29.827 ha, z tego 24.950 ha stanowią użytki rolne. Ponadto zagrożonych jest 2.931 zabudowań gospodarskich, 3.000 mieszkań oraz 17.770 osób.

Z ogólnej ilości 58 km proponowanych obwałowań wykonanych jest ok. 11 km (19 %). Około 7 km wałów istniejących wymaga przebudowy ze względu na stan techniczny lub nieodpowiednie parametry dla określonej klasy budowli.

Według przedstawionej oceny stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego na terenach województwa lubelskiego jest niedostateczny, a podane powierzchnie zagrożone zalaniem nie będą całkowicie chronione nawet przy budowie obwałowań. Wynika to z uwarunkowań gospodarczych i przyrodniczych oraz potrzeby budowy terenów zalewowych.

Dyrektorzy RZGW w Krakowie i w Warszawie nie zrealizowali obowiązku opracowania do 31 grudnia 2004 r. analizy stanu zasobów wodnych w regionie wodnym, w tym też, w zakresie odnoszącym się do wód granicznych z Ukrainą, czym naruszyli postanowienia art. 92 ust. 3 pkt 1 cyt. ustawy *Prawo wodne* [w brzmieniu obowiązującym do 30 lipca 2005 r.], zobowiązujące dyrektora regionalnego zarządu do jej opracowania.

Zgodnie z art. 211 ust. 3 cyt. ustawy, analiza taka powinna być sporządzona w terminie 3 lat od wejścia w życie ustawy, tj. do końca 2004 roku.

Dyrektorzy RZGW w Krakowie i w Warszawie nie wypełnili obowiązku wynikającego z art. 92 ust. 3 pkt 3 cyt. ustawy *Prawo wodne*, polegającego na opracowaniu projektów planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym, w tym również w zakresie odnoszącym się do wód granicznych z Ukrainą. Główną przyczyną nie opracowania projektów planów ochrony przeciwpowodziowej, był brak środków finansowych na opracowanie studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, którego ustalenia zgodnie z art. 117 ustawy *Prawo wodne* powinny wchodzić w skład projektów planów ochrony przeciwpowodziowej.

Według stanu na koniec 2004 r. RZGW posiadał ok. $\frac{1}{3}$ potrzebnych opracowań studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla 53 rzek.

Stosownie do wymogów art. 82 ust. 2 ustawy Prawo wodne, RZGW w Warszawie sporządził *Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla rzeki Bug*. W dokumencie tym określono zasięg przestrzenny zalewów dla wód wielkich o prawdopodobieństwie przepływu 1% i 5%, uwzględniające częstotliwość występowania powodzi raz na 100 lat i raz na 20 lat, ukształtowanie dolin rzecznych i tarasów zalewowych, strefę przepływu wezbrań powodziowych, tereny zagrożone osuwiskami skarp lub zboczy oraz profil podłużny rzeki Bug.

Z uwagi na małe zagrożenie powodziowe i ograniczone środki finansowe nie sporządzono studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla rzek: Rata, Sołokija, Świnoryja, Rzeczyca, Wareżanka oraz Biała, na których znajdują się punkty graniczne z Ukrainą. Rzeki te na terytorium Polski mają stosunkowo krótkie odcinki źródłowe o niewielkich przepływach.

Prowadzone przez RZGW w Krakowie i w Warszawie „Katastry wodne dla regionu wodnego” nie zawierały niektórych danych wymaganych przepisem art. 153 cyt. ustawy *Prawo wodne*. W szczególności nie zawierały: w Dziale I: źródeł i charakterystyki zanieczyszczeń obszarowych, stanu biologicznego środowiska wodnego i terenów zalewowych oraz danych dot. urządzeń wodnych, w Dziale II: planów ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, ponieważ plany te nie zostały przez RZGW opracowane.

Zgodnie z art. 211 ust. 4 cyt. ustawy [w brzmieniu obowiązującym do 30 lipca 2005 r.], kataster wodny powinien być utworzony w terminie 3 lat od wejścia w życie ustawy, tj. do końca 2004 roku.

3.2.2. W kontroli ustalono, że współpraca pomiędzy RZGW, a organami Strony ukraińskiej w celu koordynacji wspólnych działań dotyczących zabezpieczenia przeciwpowodziowego, odbywała się za pośrednictwem Polsko – Ukraińskiej Grupy Ochrony Przeciwpowodziowej, Regulacji i Melioracji zwanej dalej „Grupą OP”, powołanej na I posiedzeniu Polsko – Ukraińskiej Komisji ds. Wód Granicznych.

RZGW uczestniczył w działaniach Grupy OP za pośrednictwem swoich przedstawicieli, tj.: Dyrektora RZGW w Warszawie (jako kierownika polskiej części Grupy OP) oraz 2 pracowników RZGW w Warszawie i 2 pracowników RZGW w Krakowie.

Decyzje Grupy OP dokumentowane w notatkach protokolarnych sporządzanych w dwóch egzemplarzach w języku polskim i ukraińskim, Kierownik Grupy OP przekazywał Polsko – Ukraińskiej Komisji ds. Wód Granicznych sprawozdania z realizacji planów pracy Grupy OP.

W okresie objętym kontrolą dokonywano wspólnych przeglądów wybranych odcinków wód granicznych. I tak: w 2002 r.: 9 przeglądów, w 2003 r. – 13, a w 2004 r. - 12. RZGW przy planowaniu działań w zakresie ochrony przed powodzią, uwzględniał ustalenia zawarte w notatkach protokolarnych i sprawozdaniach Polsko-Ukraińskiej Grupy ds. Ochrony Przeciwpowodziowej.

Przedstawiciele Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie, działając w ramach Polsko - Ukraińskiej Komisji ds. Wód Granicznych, brali udział w przeglądach odcinków rzek granicznych, a Inspektoraty realizowały zalecenia tej

Komisji. W 2005 r. Zastępca Dyrektora Zarządu został powołany w skład Polsko-Ukraińskiej Grupy Roboczej do spraw Ochrony Przeciwpowodziowej, Regulacji i Melioracji.

W latach 2003 – 2004 w ramach programu TACIS CBC ENACT „Promocja zrównoważonego rozwoju i regionalnej polityki ochrony środowiska w kontekście współpracy transgranicznej pomiędzy Ukrainą i Polską” został zrealizowany projekt pt. „Obserwatorium Środowiska” z udziałem po Stronie polskiej m.in. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Lublinie, a po Stronie ukraińskiej - Departamentu Współpracy Zagranicznej – Rada Regionalna Łuck oraz Strony francuskiej (Uniwersytet w Metz, Agencja Wodna Rhin – Mouse w Metz, Międzynarodowe Centrum ds. Wody N.A.N.C.I.E.)

„Obserwatorium Środowiska” powstało w celu ustanowienia nieformalnej struktury konsultacyjnej w zakresie strategii i polityk regionalnych w dziedzinie ochrony środowiska (zagrożenia powodziowe, funkcjonowanie centrów kryzysowych, monitoring, rzeki transgranicznej, informacja i systemy informatyczne). Projekt zmierza ku powołaniu międzynarodowej grupy doradczej, której zadaniem będzie służenie swoim doświadczeniem w określaniu właściwej polityki i metodologii. Dodatkowo, organizacja zapewnia swój ciągły wkład w tworzenie bardziej formalnej współpracy międzynarodowej.

W 2004 r. w ramach współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej powstał projekt pt. „Transgraniczna strategia przed powodzią dorzecza rzeki Bug.” realizowany w ramach programu Phare CBC SPF „Euroregion BUG”, z udziałem po Stronie polskiej m.in. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Lublinie, a po Stronie ukraińskiej – Regionalnego Departamentu Komitetu ds. Gospodarki Wodnej – Obwód wołyński raz Wołyńskiego Centrum Hydrometeorologii - Ministerstwo Ochrony Środowiska.

Głównym celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na obszarze doliny rzeki Bug. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przygotowanie samorządów regionów Polski, Białorusi i Ukrainy do transgranicznego planowania zarządzania gospodarką wodną. Koordynacja transgranicznego planowania działań jest niezbędna przy ubieganiu się o środki dostępne w Unii Europejskiej np. w inicjatywie Interreg III A. Projekt stanowi podstawę do planowania i koordynacji działań w regionie przygranicznym, koncentruje się na konkretnych programach środowiska naturalnego regionu (rozwiązywanie problemów dotyczących wspólnych problemów naturalnych, podnoszenie świadomości ekologicznej ludności, organizowanie szkoleń dla służb melioracji i gospodarki wodnej).

W okresie objętym kontrolą dwie jednostki samorządu terytorialnego nawiązały bezpośrednią współpracę z ich odpowiednikami po Stronie ukraińskiej. Wyrazem tej współpracy były umowy pomiędzy Powiatem Lubaczowskim, a Rejonem Jaworowskim na Ukrainie o współpracy wzajemnej w zakresie ochrony środowiska oraz wzajemnej pomocy w razie powodzi na terenach przygranicznych obydwu rejonów oraz pomiędzy Gminą Lubaczów a Gminą Niemirów z Ukrainy dotyczącą wzajemnego współdziałania i współpracy obejmującej, między innymi wymianę informacji o kłóskach żywiołowych, zatruciu i skażeniach środowiska, organizowanie wspólnych działań w razie nadzwyczajnych sytuacji, które stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi i zwierząt.

3.2.3. Współpraca RZGW z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW) przebiegała prawidłowo. IMiGW w latach 2002 – 2004 przekazywał do Ośrodka Koordynacyjno – Informacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej RZGW, m.in.: prognozę stanów wody dla dorzecza Wisły Środkowej, informację o sytuacji hydrologicznej rzek, informację o groźnych zjawiskach meteorologicznych i hydrologicznych występujących na

obszarze Polski, informacje te publikowano m.in. w komunikatach i biuletynach, czym spełniono wymóg określony w art. 111 ust. 1 ustawy *Prawo wodne*.

Wojewódzkie Zarządy Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie i w Rzeszowie współpracowały z Wojewódzkimi Zespołami Reagowania Kryzysowego.

Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie współpracował z powołanym przez Wojewodę Podkarpackiego Wojewódzkim Zespołem Reagowania Kryzysowego, poprzez udział w strukturach organizacyjnych Zespołu Dyrektora Zarządu oraz wyznaczonych przez Dyrektora - przedstawicieli Zarządu.

Pracownicy Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie byli członkami oddziałów: monitorowania, prognoz i analiz oraz zabezpieczenia logistycznego Wojewódzkiego Zespołu Reagowania Kryzysowego w Lublinie. Do powiatowych zespołów reagowania kryzysowego z terenu województwa lubelskiego przydzielono również pracowników WZMiUW.

3.2.4. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie dokonywał okresowych przeglądów stanu technicznego uregulowanych odcinków rzeki San i jej dopływów oraz dopływów Dniestru na obszarze państwa. Stan techniczny koryt wspomnianych rzek był dobry, gdyż pod koniec 2004 r. sumaryczna długość odcinków nie wymagających żadnych robót w przypadku rzeki San i jej dopływów wynosiła 99,1%, a w przypadku rzeki Strwiąż i jej dopływów 97% ich łącznej długości. Tym samym w latach 2002-2004 Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie nie planował i nie realizował żadnych robót w zakresie budowy urządzeń wodnych oraz napraw i konserwacji istniejących urządzeń na administrowanym przez siebie obszarze wód granicznych z Ukrainą.

W latach 2002 – 2004 Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie prawidłowo realizował zadania polegające na naprawie uszkodzonego brzegu rzeki Bug na odcinku granicznym z Ukrainą, poprzez budowę 8 opasek brzegowych na łączną kwotę 1.968,9 tys. zł. Zlecenia prac dokonywano na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. *o zamówieniach publicznych* oraz ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*.

Prawidłowo dokonano czynności odbiorczych wykonanych zadań. Odbioru końcowego dokonywał inspektor nadzoru przy udziale przedstawicieli RZGW i wykonawcy.

Przeprowadzono również przeglądy gwarancyjne wykonanych opasek brzegowych.

W okresie objętym kontrolą RZGW w Warszawie, na administrowanych wodach granicznych z Ukrainą, nie realizował zadań w zakresie budowy urządzeń wodnych zabezpieczających przed powodzią, takich jak np.: wały przeciwpowodziowe, zbiorniki retencyjne, stopnie wodne, stacje pomp, itp. RZGW nie był również zarządcą urządzeń wodnych zabezpieczających przed powodzią na terenie wymienionych wód granicznych.

Łączne nakłady na zadania inwestycyjne w zakresie ochrony przeciwpowodziowej wykonane w zlewni rzeki Bug i przekazane do eksploatacji w latach 2002 – 2004 wyniosły 19.035.970,48 zł (23,16% łącznych wydatków na ten cel w woj. lubelskim), z tego w roku 2002 wydatkowano 1.979.441,38 zł (20,84%), w roku 2003 - 13.120.225,38 zł (29,91%), a w roku 2004 - 3.936.304,10 zł (13,66%).

W latach 2002-2004 na utrzymanie rzek i kanałów, wałów przeciwpowodziowych, stacji pomp i zbiorników retencyjnych (eksploatacja i konserwacja) na terenie woj. lubelskiego wydatkowano 19.169.242,78 zł z tego w zlewni rzeki Bug – 7.126.720,21 zł. WZMiUW w roku 2004 realizował w dorzeczu rzeki Bug jedno przedsięwzięcie inwestycyjne nie związane bezpośrednio z melioracjami podstawowymi (ochrona przed powodzią) o wartości

1.264.631,11 zł. Na terenie województwa lubelskiego w latach 2002 – 2004 prowadzono 8 takich przedsięwzięć o łącznej wartości 2.416.916, 38 zł co stanowiło 4,45% nakładów poniesionych w tym czasie na melioracje podstawowe.

Programy inwestycji dotyczące zabezpieczeń przeciwpowodziowych na lata 2000-2006, a następnie program małej retencji wodnej na lata 2000-2015, opracowane przez Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych zostały zatwierdzone do realizacji przez Wojewodę Podkarpackiego i Marszałka Województwa Podkarpackiego. Programy te były sukcesywnie realizowane - w miarę uzyskiwanych środków inwestycyjnych.

W programach tych ujęto 17 zadań dotyczących regulacji rzek i potoków oraz 4 zadania dotyczące budowy i modernizacji 28,8 km wałów przeciwpowodziowych, zabezpieczających tereny sąsiadujące z Ukrainą.

W latach 2002-2004 na terenach stanowiących prawą zlewnię Sanu zrealizowano jedno zadanie inwestycyjne dotyczące regulacji potoku Jasienica w gminie Stary Dzików.

Do planów inwestycyjnych na lata 2000-2006 i 2000-2015 wprowadzono 21 zadań dotyczących rzek na terenach sąsiadujących z Ukrainą.

Zatwierdzony program małej retencji w części obejmującej tereny sąsiadujące z Ukrainą przewiduje budowę 99 zbiorników retencyjnych o łącznej pojemności 11.139.775 m³ i powierzchni 644,8 ha.

W okresie objętym kontrolą, Zarząd pozyskał środki pieniężne w wysokości 121,4 mln zł, z tego tylko 21,9 mln zł (tj. 18%) pochodziło z budżetu Państwa (z rezerwy celowej) - pozostałe środki pochodziły z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, funduszy PHARE, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zainwestowane środki pieniężne stanowiły połowę środków zapotrzebowanych na zabezpieczenie przeciwpowodziowe województwa i prawie w 82% zostały wykorzystane na remonty i modernizację wałów wiślanych.

Uzyskanie radykalnej poprawy w zakresie ochrony przeciwpowodziowej województwa podkarpackiego wymaga przeznaczania corocznie kwoty ponad 70 mln zł na inwestycje ochrony przeciwpowodziowej.

Zarząd był przygotowany do pełnienia roli inwestora i prowadzenia inwestycji melioracyjnych. Zarząd posiadał zorganizowane w tym celu komórki organizacyjne: Dział Przygotowania i Realizacji Inwestycji Melioracyjnych oraz Dział Umów i Przetargów, z własną kadrą techniczno – inżynierską, posiadającą uprawnienia budowlane niezbędne do wykonywania nadzoru.

Zarząd posiadał w swoich Oddziałach i Inspektoratach zorganizowane służby utrzymania urządzeń melioracyjnych.

Zadania związane z zabezpieczeniem utrzymania rzek, cieków i urządzeń melioracyjnych były realizowane jedynie w 30% - tj. w stopniu odpowiadającym wielkości środków pieniężnych przekazywane na ten cel z budżetu, w stosunku do potrzeb.

Ponadto środki pieniężne przyznawane na utrzymanie wód zostały zmniejszone ze względu na konieczność poniesienia nieplanowanych wydatków na usuwanie szkód powodziowych. (W 2003 r. ze środków przyznanych z budżetu państwa na utrzymanie wód w wysokości 7.903 tys. zł, kwotę 982 tys. zł przeznaczono na usuwanie szkód powodziowych na urządzeniach melioracyjnych.)

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że brak konserwacji urządzeń prowadzi do degradacji koryt rzek i urządzeń melioracyjnych oraz obwałowań, ogranicza swobodny

przepływ wód oraz spływów lodów, co w konsekwencji może doprowadzić do powodzi, podtopień i szkód powodziowych.

3.2.5. Spośród 9 objętych kontrolą jednostek samorządu terytorialnego, 8 utworzyło Zespoły Reagowania Kryzysowego. Jednakże jedynie Powiatowy Zespół Reagowania Kryzysowego we Włodawie w pełni dostosował swoją strukturę i funkcjonowanie do wymogów prawa.

W kontrolowanym okresie posiedzenia Powiatowego Zespołu Reagowania Kryzysowego we Włodawie odbywały się w pełnym składzie grup roboczych (stałych i czasowych). Stan przygotowania służb Komendy Powiatowej PSP na wypadek powodzi jest dobry. Mimo znacznego wyeksploatowania sprzętu, w dyspozycji znajdują się amfibie oraz łodzie.

Grupy robocze Powiatowego Zespołu o charakterze stałym tworzyły Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, umiejscowione w Powiatowej Komendzie Państwowej Straży Pożarnej we Włodawie, na bazie Powiatowego Stanowiska Kierowania. Siedziba Powiatowego Centrum oznakowana była prawidłowo. We właściwy sposób podawano informacje w do publicznej wiadomości (m. in. na stronie internetowej Starostwa).

Zapewniono także (wynikające z przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r.) warunki techniczne, umożliwiające funkcjonowanie Zespołu w sytuacjach stanu zagrożenia. Wyposażenie Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego, zlokalizowanego w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej, umożliwiło wypełnianie zadań zespołów, z zachowaniem ciągłości działania i wymiany informacji podczas pracy oraz zapewnia możliwość pracy w przypadku braku zasilania zewnętrznego, wystąpienia awarii lub uszkodzenia systemów łączności.

Zrealizowano także zadania określone przepisami § 7 ww. rozporządzenia, dotyczące przygotowania rocznych planów pracy zespołu, opracowania regulaminu bieżących prac zespołu oraz działań w sytuacjach zagrożeń katastrofą naturalną lub awarią techniczną noszącą znamiona klęski żywiołowej.

Starostwo sporządziło w 2004 r. Plan Reagowania Kryzysowego, uwzględniając w nim problematykę określoną przepisami ww. rozporządzenia Rady Ministrów. Plan uzgodniony został ze wszystkimi kierownikami jednostek organizacyjnych planowanych do użycia w akcji oraz Wojewódzkim Zespołem Reagowania Kryzysowego. Jednocześnie w Planie Reagowania Kryzysowego wykazano, iż powódzie stanowią potencjalne zagrożenie dla powiatu włodawskiego. Działania w tym zakresie określono w sposób szczegółowy w planie operacyjnym ochrony przed powodzią. W planie tym ustalono m.in.: zasady ogłaszania stanu pogotowia i alarmu powodziowego (monitoringu), infrastrukturę ochrony przeciwpowodziowej, siły i środki przewidziane do użycia w akcji oraz wykaz magazynów przeciwpowodziowych i obrony cywilnej na terenie powiatu włodawskiego (bilans sił ratowniczych) a także procedury uruchamiania działań w sytuacji zagrożenia.

W latach (2003 -2004), planowano oraz realizowano ćwiczenia w pełnym składzie Powiatowego Zespołu Reagowania Kryzysowego stosownie do wymagań rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r., lecz ćwiczenia te nie dotyczyły opisanych wyżej działań.

Powiatowe Zespoły Reagowania Kryzysowego w Lubaczowie i Przemyślu nie posiadały opracowanych planów pracy i planów ćwiczeń. Nie posiadały one również wymaganego wyposażenia w system rejestracji treści rozmów radiowych i telefonicznych oraz ich archiwizacji i awaryjnego zasilania urządzeń końcowych. Posiedzenia Zespołów Reagowania Kryzysowego wbrew przepisom nie były zwoływane raz na kwartał. Nie realizowano również obowiązku corocznego przeprowadzania ćwiczeń.

Wójt Gminy Dorohusk nie wykonał nałożonych na niego obowiązków określonych w ustawie z dnia 18 kwietnia 2002 r. *o stanie klęski* i rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. *w sprawie sposobu tworzenia gminnego zespołu reagowania, powiatowego i wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej i ich funkcjonowania* (Dz. U. Nr 215, poz. 1818 ze zm.). Zarządzenie w sprawie powołania gminnego zespołu reagowania wydane zostało przez Wójta dopiero dnia 5 stycznia 2004 r. tj. po upływie ponad roku od dnia jego wejścia w życie. W dokumencie tym nie wyznaczono personalnie osób wchodzących w skład gminnego zespołu reagowania jak i poszczególnych grup roboczych, określając jedynie stanowiska pracy oraz nazwę instytucji. Zespół ten nie został uwzględniony w znowelizowanym w grudniu 2004 r. regulaminie organizacyjnym Urzędu Gminy, nie dokonano również zmian w zakresach czynności pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy przypisanych do zespołu reagowania. Zespół jak i poszczególne grupy robocze nie rozpoczęły swojej działalności i tym samym nie realizowały zadań określonych w art. 12 ust. 2 ustawy *o stanie klęski żywiołowej* oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. W konsekwencji nie opracowano od 2003 r. m.in.: rocznych planów pracy zespołu, planów reagowania kryzysowego, planów ćwiczeń. Nie wydzielono również i nie oznakowano pomieszczenia na potrzeby gminnego centrum reagowania kryzysowego.

Pozostałe gminne Zespoły Reagowania Kryzysowego nie realizowały obowiązku organizowania corocznych ćwiczeń (Stubno, Wola Uhruska, Przemyśl), ich wyposażenie nie spełniało określonych przepisami wymogów (Lubaczów, Przemyśl) lub nie miały opracowanych planów działania (Wola Uhruska).

3.2.6. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizowanie przez jednostki samorządu terytorialnego obowiązku wyposażenia i utrzymywania magazynów przeciwpowodziowych.

Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych utrzymywał 4 magazyny przeciwpowodziowe. W 2003 r. Zarząd przekazał 7 magazynów na rzecz 7 gmin, a część wyposażenia magazynów przekazał na rzecz dwu powiatów.

Zarządzane magazyny przeciwpowodziowe były utrzymywane w należyтым stanie, a sprzęt przeciwpowodziowy był uzupełniany na podstawie decyzji Dyrektora Zarządu. Gospodarka magazynowa była unormowana wewnętrznymi zarządzeniami, na podstawie których, przeprowadzane były inwentaryzacje.

W listopadzie i grudniu 2001 r. uzupełniono wyposażenie magazynów przeciwpowodziowych WZMiUW w Lublinie w niezbędny sprzęt i materiały wydając na ten cel kwotę 1.500.869,51 zł. Z kwoty tej - 1.498.200,00 zł pozyskano z Narodowego Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Z ww. zakupów na wyposażenie magazynów w Białej Podlaskiej i Włodawie (zlewnia rzeki Bug) przekazano po 100.000 szt. worków propylenowych o wartości 61.000,00 zł. Pozostałe materiały i sprzęt zasilili magazyny przeciwpowodziowe zlokalizowane nad rzeką Wisłą.

Spośród objętych kontrolą jednostek samorządu terytorialnego obowiązek utworzenia i wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych zrealizował tylko jeden powiat (Lubaczów) na trzy objęte kontrolą (33%). 3 gminy (Włodawa, Lubaczów, Stubno) na 6 objętych kontrolą (50%) posiadało wyposażone magazyny przeciwpowodziowe.

Gmina Wola Uhruska prowadziła dwa magazyny przeciwpowodziowe. W magazynach nie było podstawowych materiałów jak worki na piasek oraz narzędzi pomocniczych typu bosaki, taczki, szpadle, łopaty, kilofy, łomy, siekiery itp.

3.2.7. W żadnej z 6 objętych kontrolą gmin nie obowiązywał aktualny plan zagospodarowania przestrzennego. 5 gmin wywiązało się z obowiązku opracowania *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*. Opracowania te zawierały części tekstowe i graficzne, w których uwzględniono obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią oraz obszary potencjalnego zagrożenia powodzią.

Wójt Gminy Dorohusk nie wykonał obowiązków określonych w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.), w szczególności nie opracował, a Rada Gminy nie uchwaliła studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Działania Urzędu Gminy działania w tym zakresie były wadliwe, gdyż uchwała Rady Gminy z dnia 15 listopada 2004 r. o przyjęciu studium została unieważniona rozstrzygnięciem Wojewody Lubelskiego, który stwierdził, że została ona podjęta z istotnym naruszeniem przepisów prawa, w tym art. 9 ust. 2, art. 10 ust. 1 i 2, art. 11 pkt 1 i 10 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* oraz art. 4a pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*.

Brak wymienionych aktów prawa miejscowego powoduje, że na terenie Gminy nie ma wyznaczonych granic bezpośredniego zagrożenia powodzią, zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy *Prawo wodne*. Podkreślenia wymaga fakt, że kwestia sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy była już uprzednio dwukrotnie przedmiotem wniosków pokontrolnych, przyjętych do realizacji przez Zarząd Gminy w 1999 r. i 2001 r., po kontrolach przeprowadzonych przez Delegaturę NIK w Lublinie dotyczących zagospodarowania i planowania przestrzennego, i które dotychczas nie zostały zrealizowane.

3.2.8. W kontroli ustalono, że 2003 r., na zlecenie Wójta Gminy Dorohusk opracowano koncepcję programowo-przestrzenną udroźnienia i zagospodarowania istniejących starorzeczy rzeki Bug w rejonie Dorohuska na odcinku drogowe przejście graniczne – Świerże. Koszt sporządzenia ww. opracowania wyniósł 70 tys. zł. Wydatku dokonano celem przygotowania rozwiązań technicznych oraz podstaw do podjęcia decyzji w sprawie zagospodarowania starorzeczy rzeki Bug do retencji wodnej i rekreacji, w wyniku ich udroźnienia i połączenia, przystosowania do spływów kajakowych wraz z wykonaniem ścieżek ekologiczno-dydaktycznych i rowerowych. Koncepcja powyższa nie odpowiada zapisom zawartym w studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi opracowanym przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie i przekazanych Gminie w 2005 r. O ograniczeniach w dysponowaniu ww. terenami wskazywał również w 2002 r., na etapie uzgodnień koncepcji Dyrektor Wydziału Środowiska i Rolnictwa Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego. W jego opinii obszar objęty opracowaniem znajduje się na terenach zalewowych rzeki Bug oraz posiada szczególne walory przyrodnicze (gniazdujące tu rzadkie gatunki ptaków wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, motyli, roślin wodnych, itd.). Obszar ten powinien być wyłączony z zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego ze względu na wyjątkową bioróżnorodność (unikalny zespół przyrodniczy zarówno w skali kraju jak i kontynentu).

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, poniesienie z budżetu Gminy, bez pełnego uzasadnienia wydatków w kwocie 70 tys. zł na opracowanie ww. koncepcji zagospodarowania starorzeczy, było niegospodarne i nierzetelne i naruszało postanowienia przepisu art. 28 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. *o finansach publicznych*.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w wyniku niewłaściwego zabezpieczenia interesów Gminy Włodawa przez jej Wójta, wystąpiły nieprawidłowościami finansowe wysokości 15.000 zł.

Wymienione nieprawidłowości stwierdzono w umowie z dnia 14 maja 2001 r. i polegały one m.in. na:

- przyjęciu sposobu rozliczenia zamówienia, mniej korzystnego dla Gminy niż ustalono w specyfikacji istotnych warunków zamówienia,
- nie ustaleniu kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji umowy oraz zwłoki w usunięciu wad w opracowaniu.

Ponadto w trakcie realizacji prac projektowych Urząd wypłacił sporządzającemu mpzp kwotę 15.000 zł na 176 dni przed terminem uzgodnionym przez strony w umowie. Do dnia zakończenia kontroli prace nad mpzp Gminy nie zostały ukończone.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

1. Wyniki poprzednich kontroli NIK

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła dotychczas kilka kontroli w zakresie zabezpieczenia przed powodzią, usuwania skutków powodzi, współpracy międzynarodowej na wodach granicznych oraz zabezpieczenia na wypadek klęsk żywiołowych:

W latach 1995 - 1996 NIK przeprowadziła kontrolę *realizacji zadań wynikających z umów międzynarodowych na wodach granicznych z Republiką Czeską, Republiką Białoruś i Republiką Litewską*, zaś w 2001 roku kontrolę *przestrzegania umów międzynarodowych dotyczących wód granicznych ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód górnej Odry przed zanieczyszczeniami*²². Ta ostatnia kontrola wykonana została równolegle z Najwyższym Urzędem Kontroli Republiki Czeskiej.

Wnioski Najwyższej Izby Kontroli sprowadzały się głównie do:

- zwrócenia uwagi na potrzebę wzmocnienia współpracy na wodach granicznych ze wschodnimi sąsiadami do poziomu gwarantującego rozwiązywanie bieżących potrzeb związanych z utrzymaniem i ochroną tych wód (w szczególności wód zlewni rzek: San, Narwi, Łyny i wód Zalewu Wiślanego),
- potrzeby realizacji wniosków dotyczących podjęcia i doprowadzenia do uzgodnienia nowych umów o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych z Republiką Czeską, Republiką Litewską, Republiką Białoruską i Federacją Rosyjską,
- podjęcia nowych zadań (sprawa wykorzystania dyspozycyjnych zasobów wód granicznych) w wyniku wejścia w życie nowych umów bądź pojawienia się projektów w tym zakresie.

W okresie od października 1997 r. do lutego 1998 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę *Stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego kraju* oraz kontrolę *Działań ratowniczych administracji rządowej i samorządowej oraz innych państwowych*

²² Informacja o wynikach *Kontroli przestrzegania umów międzynarodowych dotyczących wód granicznych ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód górnej Odry przed zanieczyszczeniami*, Katowice 2002 r.

*jednostek organizacyjnych w czasie powodzi na terenach południowej i zachodniej Polski w lipcu 1997 r.*²³

W wyniku ustaleń kontroli sformułowano następujące wnioski:

- podjęcie działań mających na celu poprawę stanu ochrony przeciwpowodziowej, a w szczególności: zahamowanie procesu dekapitalizacji istniejących budowli i urządzeń przeciwpowodziowych, usuwanie szkód w budowlach i urządzeniach służących zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu, stopniową poprawę bezpieczeństwa najbardziej zagrożonych powodzią obszarów,
- wojewodowie, prezydenci, burmistrzowie miast oraz wójtowie powinni odpowiednio: określić nie obwałowane obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, ograniczyć prowadzenie zabudowy obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, zaktualizować plany operacyjne ochrony przeciwpowodziowej, zapewniając wzajemną zgodność planów wojewódzkich, rejonowych i gminnych, uwzględnić w pełnym zakresie w studiach zagospodarowania przestrzennego województw, studiach uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

W okresie od 22 maja 1998 r. do 8 lipca 1998 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła z własnej inicjatywy kontrolę doraźną *stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz przebiegu działań ratowniczych w czasie powodzi w dorzeczu Wisły w kwietniu 1998 r.*²⁴

Wnioski z kontroli dotyczyły:

- uzupełnienia wyposażenia magazynów wojewódzkich komitetów przeciwpowodziowych w sprzęt i materiały niezbędne do prowadzenia akcji przeciwpowodziowej, zużyte w czasie powodzi kwietniowej w 1998 r.,
- zapewnienia bezprzewodowej łączności Wojewódzkich Komitetów Przeciwpowodziowych z Gminnymi Komitetami Powodziowymi,
- uaktualnienia operatów przeciwpowodziowych,
- zapewnienie drożności cieków pozostających w gestii gmin, a także rowów i przepustów,
- tworzenia i szkolenia drużyn przeciwpowodziowych.

W okresie od września 1998 r. do stycznia 1999 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę *Prawidłowości usuwania skutków powodzi z lipca 1997 r. przez administrację publiczną.*²⁵ Ustalenia kontroli potwierdziły m.in. potrzebę opracowania przez Radę Ministrów i przedstawienia Sejmowi wieloletniego (20-30 letniego) programu ochrony przeciwpowodziowej kraju z uwzględnieniem remontów i modernizacji istniejących urządzeń i budowy nowych oraz wskazania źródeł ich finansowania. Jako niezbędne wskazano także przygotowanie przez rząd projektu ustawy, która stworzyłaby podstawy prawne dla działania administracji publicznej w sytuacjach kryzysowych (np. klęsk żywiołowych) oraz wyznaczała zadania związane z usuwaniem skutków tych zdarzeń.

²³ Informacja o wynikach *Kontroli stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego kraju oraz przebiegu działań ratowniczych w czasie powodzi na terenach południowej i zachodniej Polski w lipcu 1997 r.*, Warszawa 1998 r.

²⁴ Informacja o wynikach *kontroli doraźnej stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz przebiegu działań ratowniczych w czasie powodzi w dorzeczu Wisły w kwietniu 1998 r.*, Warszawa 1998 r.

²⁵ Informacja o wynikach *kontroli usuwania skutków powodzi z lipca 1997 r. przez administrację publiczną*, Warszawa 2000 r.

W okresie od 11 lipca 2002 roku do 14 stycznia roku 2003 Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę *Przygotowania administracji zespolonej do działań w sytuacjach kryzysowych*²⁶, obejmując nią lata 1999 – 2002 (pierwsze półrocze). Do nieprawidłowości istotnych z punktu widzenia niniejszej kontroli należy zaliczyć:

- brak spójnej sieci łączności radiowej dla wszystkich podmiotów uczestniczących w działaniach ratowniczych. Kontrolowane centra wykorzystywały w zależności od lokalnych uwarunkowań inne systemy łączności- np. Policji, PSP, PKP, zakładów energetycznych;
- jedynie w 4 spośród 10 skontrolowanych powiatów utworzono centra zarządzania kryzysowego. W 4 przypadkach zadania te powierzono do realizacji strukturom organizacyjnym PSP. W 7 starostwach powiatowych utworzono komórki organizacyjne (wydziały, referaty) do omawianych zadań, a w 3 takich struktur nie zorganizowano tłumacząc to brakiem środków finansowych. Centra zarządzania kryzysowego nie były właściwie przygotowane pod względem logistycznym do wypełniania obowiązków;
- starostowie (prezydenci miast) powołali powiatowe i miejskie zespoły ds. ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, mogące w razie potrzeby przekształcić się w zespoły reagowania kryzysowego. Jednak praca tych zespołów nie zawsze przebiegała zgodnie z zasadami przyjętymi w regulaminach;
- wójtowie gmin tworzyli w zróżnicowany sposób (z powodu braku jednolitych przepisów) struktury wykonawcze do realizacji zadań antykryzysowych. Kontrola wykazała m.in. w 4 gminach niewystarczające wyposażenie techniczne jednostek OSP przewidzianych do realizacji zadań ratowniczych. W 7 gminnych (miejskich) planach przewidziano udział formacji Obrony Cywilnej (OC) w działaniach antykryzysowych, lecz wyposażenie ich w odpowiedni sprzęt nie było wystarczające;

W okresie od września do grudnia 2003 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę *Realizacji przez administrację publiczną zadań w zakresie małej i dużej retencji wód*.²⁷ W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, NIK sformułowała następujące wnioski:

1. Do Dyrektorów Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej:

- doprowadzenie do terminowej realizacji projektów planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym i innych dokumentów wymaganych przepisami ustawy *Prawo wodne*,
- podejmowanie działań w celu pozyskania środków finansowych, w tym także pochodzących od gospodarstw pomocniczych, na sporządzanie wymaganych opracowań oraz na przeprowadzanie niezbędnych napraw i remontów budowli hydrotechnicznych,
- spowodowanie prowadzenia eksploatacji urządzeń wodnych na podstawie wymaganych pozwoleń wodnoprawnych,
- nawiązanie ściślejszej współpracy z właściwymi wojewódzkimi zarządami melioracji i urządzeń wodnych oraz spowodowanie przedłożenia przez nie do uzgodnienia zaktualizowanych programów małej retencji.

2. Do Marszałków Województw:

²⁶ Informacja o wynikach *Kontroli przygotowania administracji zespolonej do działań w sytuacjach kryzysowych*, Warszawa 2003 r.

²⁷ Informacja o wynikach *Kontroli realizacji przez administrację publiczną zadań w zakresie małej i dużej retencji wód*, Warszawa 2004 r.

- doprowadzenie do przygotowania programów małej retencji dla województw wraz z uzgodnieniami z właściwymi regionalnymi zarządami gospodarki wodnej i przedłożenia do uchwalenia sejmikom województw,
- zapewnienie nadzoru nad działalnością wojewódzkich zarządów melioracji i urzędzeń wodnych,
- zintensyfikowanie działań w celu zapewnienia niezbędnych środków finansowych na utrzymanie i remonty obiektów hydrotechnicznych administrowanych przez wojewódzkie zarządy melioracji i urzędzeń wodnych.

3. Do Dyrektorów Wojewódzkich Zarządów Melioracji i Urzędzeń Wodnych:

- opracowanie programów małej retencji wód dla województwa, uzgodnienie z właściwym w sprawach gospodarki wodnej regionalnym zarządem gospodarki wodnej oraz przedłożenie do uchwalenia Sejmikowi Województwa,
- bieżącej weryfikacji ewidencji śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną, istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, urzędzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów,
- doprowadzenie do prawidłowego użytkowania obiektów hydrotechnicznych na podstawie wymaganych pozwoleń wodnoprawnych,
- uwzględnianie w planach inwestycyjnych i remontowych w pierwszej kolejności obiektów zagrażających bezpieczeństwu i o niedostatecznym stanie technicznym, ze szczególnym uwzględnieniem obwałowań,
- podejmowanie działań w celu zapewnienia niezbędnych środków finansowych na utrzymanie, remonty, wymagane naprawy urzędzeń budowli piętrzących, uszkodzonych koryt rzek oraz wałów przeciwpowodziowych,
- doprowadzenie do sporządzenia wymaganych ocen stanu technicznego obiektów hydrotechnicznych,
- zwiększenie nadzoru nad prowadzonymi budowlami i remontami obiektów piętrzących.

Delegatura NIK w Rzeszowie na przełomie czerwca i lipca 2004 r. przeprowadziła kontrolę rozpoznawczą w Podkarpackim Zarządzie Melioracji i Urzędzeń Wodnych. W wyniku kontroli ustalono, iż PZMiUW realizuje zadania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej w ramach programów inwestycji na lata 2000 – 2006 oraz 2006 – 2015, zatwierdzonych do realizacji przez Wojewodę Podkarpackiego. Inwestycje w przeważającej mierze dotyczą bardziej zagrożonych obszarów nadwiślańskich, co może skutkować gorszym zabezpieczeniem wód granicznych na granicy z Ukrainą. PZMiUW utrzymuje cztery magazyny przeciwpowodziowe, zaś 7 takich magazynów przekazał na rzecz gmin oraz powiatów. W ramach Polsko-Ukraińskiej Komisji ds. Wód Granicznych przedstawiciele PZMiUW byli zapraszani i brali udział w przeglądach odcinków rzek granicznych.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Kontrolę w jednostkach przeprowadzono w okresie kwiecień – czerwiec 2005 r. W trakcie kontroli zasięgnięto informacji w 10 jednostkach niekontrolowanych.

W kontroli stwierdzono niegospodarne i nierzetelne wydatkowanie środków w wysokości 70.159,11 zł oraz inne nieprawidłowości w wymiarze finansowym na kwotę 15.000 zł.

Po zakończeniu czynności kontrolnych do kierowników wszystkich jednostek kontrolowanych skierowano wystąpienia pokontrolne. W wystąpieniach tych Najwyższa Izba Kontroli wносиła m.in. o:

- opracowania stanu analiz zasobów wodnych oraz stanu ochrony przed powodzią w regionie wodnym,
- podjęcia działań w celu opracowania projektów planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym, w tym też, w zakresie odnoszącym się do wód granicznych z Ukrainą,
- podjęcie działań w celu dostosowania prowadzonego katastru wodnego do wymogów art. 153 ustawy *Prawo wodne*,
- zapewnienie opracowywania planów pracy i planów ćwiczeń, a także corocznego przeprowadzania ćwiczeń oraz zwoływania kwartalnych posiedzeń Zespołów Reagowania Kryzysowego,
- zorganizowanie i wyposażenie magazynów przeciwpowodziowych.

Adresaci wystąpień pokontrolnych poinformowali o przyjęciu uwag NIK i przystąpieniu do realizacji wniosków pokontrolnych.

Wójt Gminy Dorohusk złożył zastrzeżenia do ocen i uwag zawartych w wystąpieniu pokontrolnym, wskazujących na naruszenie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i gospodarowaniu przestrzenią* (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.), ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 ze zm.), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 ze zm.) i ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. *o finansach publicznych* (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.).

Komisja Odwoławcza Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Lublinie, uchwałą z dnia 27 czerwca 2005 r. postanowiła oddalić w całości zastrzeżenia zgłoszone przez Wójta Gminy Dorohusk. Uchwała została zatwierdzona przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

5. Załączniki

5.1. Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole oraz osób zajmujących kierownicze stanowiska odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

Jednostka NIK, która prowadziła kontrolę	Podmiot kontrolowany	Osoby zajmujące kierownicze stanowiska odpowiedzialne za kontrolowaną działalność
Delegatura NIK w Krakowie	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Tadeusz Litewka - od 7 maja 2003 r.
Delegatura NIK w Lublinie	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie	Leszek Boguta od dnia 10 marca 1999 r.
	Starostwa Powiatowe we Włodawie	Edward Łągwa – od 15 listopada 2002 r.
	Urząd Gminy w Woli Uhruskiej	Jan Łukasik – od 30 października 1998 r.
	Urząd Gminy w Dorohusku	Stanisław Maksymiuk od 3 listopada 1998 r.
Delegatura NIK w Rzeszowie	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie	Leszek Bagiński od 17 stycznia 2002 r.
	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	Stanisław Stachura od 1 marca 1999 roku
	Starostwa Powiatowe w Przemyślu	Stanisław Bajda od 19 listopada 2002 r.
	Starostwa Powiatowe w Lubaczowie	Józef Michalik 10 listopada 1998 r.
	Urząd Gminy w Lubaczowie	Roman Krawczyk od 13 listopada 2002 r.
	Urząd Gminy w Stubnie	Janusz Słabicki od 19 listopada 2002 r.
	Urząd Gminy w Przemyślu	Józef Franciszek Mazurkiewicz od 6 listopada 2001 r.

5.2. Wykaz podstawowych aktów prawnych

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483). – art. 87 i art. 232.
2. Umowa z dnia 10 października 1996 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych (Dz. U. Nr 30, poz. 282).
3. Umowa z 19 lipca 2002 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o współpracy i wzajemnej pomocy w dziedzinie zapobiegania katastrofom, klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym wydarzeniom oraz usuwania ich następstw (Dz. U. z 2004 r. Nr 166, poz. 1737).
4. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, zm. z 2001 r. Nr 154, poz. 1803; z 2002 r. Nr 113, poz. 984; z 2002 r. Nr 130, poz. 1112; z 2002 r. Nr 238, poz. 2022; z 2003 r. Nr 233, poz. 1957; z 2003 r. Nr 80, poz. 717; z 2003 r. Nr 165, poz. 1592; z 2003 r. Nr 190, poz. 1865; z 2003 r. Nr 228, poz. 2259; z 2004 r. Nr 92, poz. 880).
5. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558, zm. z 2002 r. Nr 74, poz. 676).
6. Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2001 r. Nr 80 poz. 872; zm. z 2001 r.: Nr 128 poz. 1407; z 2002 r.: Nr 37 poz. 329, Nr 41 poz. 365, Nr 62 poz. 558, Nr 89 poz. 804, Nr 200 poz. 1688; z 2003 r.: Nr 52 poz. 450, Nr 137 poz. 1302, Nr 149 poz. 1452)
7. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, zm. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806; z 2003 r. Nr 162 poz. 1568).
8. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, zm. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 200 poz. 1688; Nr 214, poz. 1806; Nr 153, poz. 1271; z 2003 r. Nr 162 poz. 1568; z 2004 r. Nr 102 poz. 1055).
9. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, zm. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 214, poz. 1806; Nr 153, poz. 1271; z 2003 r. Nr 162 poz. 1568; Nr 80, poz. 717; z 2004 r. Nr 102 poz. 1055; Nr 116 poz. 1203;).
10. Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664, zm. z 2001 r. Nr 113 poz. 1208; Nr 76, poz. 813; z 2002 r. Nr 113 poz. 984; Nr 197, poz. 1661; z 2003 r. Nr 2, poz. 16, Nr 130, poz. 1188; Nr 165, poz. 1591; z 2004 r. Nr 102 poz. 1055; Nr 116 poz. 1203;). – uchylona z dniem 2 marca 2004 r.
11. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19 poz. 177, zm. z 2004 r. Nr 96 poz. 959; Nr 116 poz. 1207; Nr 145, poz. 1537);
12. Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, zm. z 2001 r. Nr 98 poz. 1070, Nr 100 poz. 1082, Nr 102 poz. 1116, Nr 145 poz. 1623; z 2002 r. Nr 41 poz. 363, Nr 41 poz. 365, Nr 74 poz. 676, Nr 113 poz. 984, Nr 156 poz. 1300, Nr 200 poz. 1685, Nr 213 poz. 1802, Nr 214 poz. 1806, Nr 216 poz. 1824; z 2003 r.: Nr 45 poz. 391, Nr 65 poz. 594, Nr 166 poz. 1611, Nr 189 poz. 1851).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu tworzenia gminnego zespołu reagowania, powiatowego i wojewódzkiego zespołu reagowania

kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej i ich funkcjonowania (Dz. U. Nr 215, poz. 1818, zm. z 2003 r. Nr 210, poz. 2038).

14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną (Dz. U. z 2003 r. Nr 16, poz. 149).
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i trybu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz warunków korzystania z wód regionu wodnego (Dz. U. Nr 126, poz. 1318).
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 1999 r. w sprawie organizacji i zakresu działania regionalnych zarządów gospodarki wodnej (Dz. U. Nr 101, poz. 1180).

5.3. Wykaz organów, którym przekazano informacje o wynikach kontroli

1. Wojewoda Podkarpacki
2. Marszałek Województwa Podkarpackiego

Rzeszów, 14 sierpnia 2006 r.

Dyrektor Delegatury

Stanisław Sikora